

SUOMEN
TIETOKIRJAILIJAT RY

SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY

TOIMINTAKERTOMUS 2022

TOIMINTAKERTOMUS 2022

TOIMINTAKERTOMUS 2022	2
1. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY.....	3
2. PÄÄKIRJOITUS.....	3
3. VUODEN 2022 AVAINLUVUT.....	5
4. VUODEN 2022 KOHOKOHTIA.....	6
5. VUODEN 2022 PAINOPISTEET.....	7
Yhdistykselle strategia.....	7
Tekijänoikeuslain käsittely eduskunnassa pitkittyi.....	7
E-lainauskorvauksia koskeva lakimuutos etenee.....	8
Kirjailija-kääntäjäapurahalain uudistaminen ei edennyt eduskuntaan	9
Oppikirjailijat faktahommissa -podcast.....	9
Yhdistyksen tavoitteet hallituskaudelle 2023–2027	10
6. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N TOIMINTA VUONNA 2022.....	11
Vaikuttamistyö ja edunvalvonta	11
Apurahat.....	12
Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö.....	13
Palkinnot.....	14
Messut ja tietokirjatapahtumat	15
Koulutus.....	16
Viestintä.....	17
Julkaisut.....	18
Tietokirjailijavierailut.....	19
Kirjastovierailut	19
Tietokirjastipendit.....	20
Jäsenet.....	21
Hallinto ja henkilöstö	21
Taloudellinen toimintakertomus 2022.....	24

1. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY

Suomen tietokirjailijat on tieto- ja oppikirjailijoiden edunvalvontajärjestö. Se edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa.

Yhdistys on perustettu vuonna 1983, jolloin Tietokirjailijain Liitto ja Oppikirjantekijät ry yhdistettiin yhdeksi järjestöksi. Yhdistykseen kuuluu muun muassa yleisten tietokirjojen, oppikirjojen ja tutkimusartikkeleiden kirjoittajia.

Suomen tietokirjailijat ry:n toimintaa johtaa kymmenhenkinen hallitus, jonka jäsenet valitaan kolmivuotiskausiksi syyskokouksessa. Perustoimintaa hoitaa kuuden työntekijän toimisto yhdessä hallituksen, toimikuntien ja työryhmien kanssa.

2. PÄÄKIRJOITUS

Vaikuttamistyötä ja edunvalvontaa

Toimintakertomuksen kokoaminen on meille yhdistyksen toimiston työntekijöille aina innostava tehtävä. Kun kokoaa kaikkia edellisen vuoden tapahtumia yhteen, yllättyy joka kerta, miten paljon kaikkea kalenterivuoteen on mahtunut. Viime vuosina olemme pohtineet myös tarkkaan, miten saisimme toimintakertomukseen lisää informatiivista kuvitusta ja tunnuslukuja. Tässä muutama poiminta viime vuodesta.

Toimintamme ytimessä on tietokirjailijoiden taloudellisen aseman tukeminen. Vuonna 2022 jaoimme noin 2,8 miljoonaa euroa apurahoina yhteensä 869 apurahan saajalle. Palautteen perusteella apurahat ovat tärkeä tuki tietokirjahankkeissa.

Yhdistyksen tehtävänä on tietokirjallisuuden edistäminen. Pyrimme parantamaan tietokirjallisuuden asemaa lainsäädännössä ja kulttuuripolitiikassa sekä lisäämään tietokirjallisuuden näkyvyyttä ja painoarvoa julkisessa keskustelussa. Teemme vaikuttamistyötä paljon yhdessä myös muiden kirja-alan toimijoiden kanssa. Erityisesti tekijänoikeuslain osittaisuusdistukseen liittyen yhteistyö tekijänoikeusjärjestöjen Kopioston ja Sanaston kanssa on ollut arvokasta. Toimintakertomuksesta voit lukea tarkemmin kotimaisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä, tietokirjatapah- tumista sekä esimerkiksi tietokirjailija- ja kirjastovierailuista.

Keskeinen tehtävämme on edunvalvonta: annamme neuvontaa ja ohjausta tietokirjailijoille ja ajamme heidän asiaansa myös laajemmin yhteiskunnassa. Palvelemme jäseniämme auttamalla mm. tekijänoikeus- ja kustannussopimusasioissa. Viime vuonna yhdistyksen juristi antoi neuvontaa mm. kustannussopimusneuvotteluihin sekä lähteiden ja sitaattien hyvän tavan mukaiseen käyttöön. Tärkeä osa edunvalvontaa ovat myös laadukkaat koulutuksemme. Viime vuonna järjestimme lähikoulutuksen lisäksi 12 webinaaria ajankohtaisista teemoista.

Olemme tietokirjailijoiden valtakunnallinen yhteisö, jolla on myös laajaa alueellista toimintaa. Viime vuonna yhdistykseen hyväksyttiin 172 uutta jäsentä, jäsenmäärämme on noin 3 300. Jokainen jäsen on tärkeä osa tietokirjailijayhteisöämme.

Sanna Haanpää
Toiminnanjohtaja
Suomen tietokirjailijat ry

3. VUODEN 2022 AVAINLUVUT

4. VUODEN 2022 KOHOKOHTIA

TAMMIKUU

Jaoimme oppikirjailijapalkinnot kolmelle oppikirjailijalle.

HELMIKUU

Kritiikkityöpajat yhteistyössä SARVin kanssa

MAALISKUU

Tietokirjailijan kurssi

TOUKOKUU

Yhdistyksen strategiatyöpaja

KESÄKUU

Jaoimme Warelius-palkinnot kahdelle tietokirjailijalle.

Kevään apurahoina jaettiin 611 000 euroa 136 hakijalle.

Yhdistyksen kesäpäivä Sastamalassa

LOKAKUU

Julkistimme yhdistyksen Oppikirjailijat faktahommissa -podcastin.

Turun ja Helsingin Kirjamesut

Jaoimme tietokirjailijapalkinnot viidelle tietokirjailijalle.

MARRASKUU

Yhdistyksen strategia esiteltiin syyskokouksessa.

Ensimmäiset verkostoitumisetkot syyskokousta edeltävänä päivänä

Jaoimme Tietopöllö-palkinnon.

Pohjoismaisten tietokirjailijajärjestöjen kokous Helsingissä

JOULUKUU

Syksyn apurahoina jaettiin 2 083 500 euroa 572 hakijalle.

5. VUODEN 2022 PAINOPISTEET

Yhdistykselle strategia

Vuonna 2022 päästiin käynnistämään strategiatyö, jota oli koronapandemian vuoksi jouduttu lykkäämään. Strategiaa työstettiin keväällä hallituksen ja aluetoimijoiden seminaarissa kevätkokouksen yhteydessä sekä useassa hallituksen kokouksessa. Hallitus hyväksyi yhdistyksen ensimmäisen strategian kokouksessaan 19.10.2022, ja strategia esiteltiin yhdistyksen syyskokouksessa. Tarkempi strategia on luettavissa yhdistyksen verkkosivuilta.

SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N STRATEGIA

ARVOMME

- Asiantuntevuus
- Tulevaisuussuuntautuneisuus
- Avoimuus
- Yhdenvertaisuus

TARKOITUKSEMME

- Tietokirjailijoiden taloudellisen aseman tukeminen
- Tietokirjallisuuden edistäminen
- Eduunvalvonta
- Tietokirjailijayhteisön muodostaminen

TULEVAISUUTEMME

- Tietokirjailijat tunnustetaan ja tunnustetaan luovan työn tekijöiksi, ja heillä on toimintaedellytykset työilleen. Tietokirjailijat saavat reilun korvauksen työstään, ja heille kohdennettavien apurahojen määrä on oikeudenmukaisella tasolla.
- Kaikenikäiset suomalaiset lukevat tietokirjoja. Tietokirjallisuus näkyy, ja sitä arvostetaan suomalaisessa kulttuurikeskustelussa.
- Koulutusjärjestelmämme laadilla tasolla käytetään laadukasta ja ajantasaista oppimateriaalia.

TOIMINTATAPAMME

- Jaamme apurahoja ja tietokirjailijapalkintoja
- Järjestämme tietokirjatapahtumia ja alueellista toimintaa
- Neuvomme ja koulutamme
- Teemme tutkimuksia ja julkaisuja
- Viestimme aktiivisesti ja monipuolisesti
- Teemme yhteistyötä ja pidämme yhteyttä päättäjiin

 SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY

Tekijänoikeuslain käsittely eduskunnassa pitkittyi

Tekijänoikeuslain muutosehdotuksen käsittely jatkui koko vuoden 2022 ajan. Ministeriön ensimmäinen luonnos tekijänoikeuslain muuttamiseksi annettiin vuoden 2021 lopulla. Tekijäjärjestöt olivat järkyttyneitä siitä, että hallituksen esityksen luonnos ei vastannut direktiivin tavoitetta parantaa tekijöiden asemaa, vaan paikoin jopa heikensi sitä. Lakiluonnos sisälsi myös paljon sellaisia muutosesityksiä, jotka eivät perustuneet DSM-direktiiviin. Luovien alojen tekijät vaativat esityksen uudelleen valmistelua.

Tieto- ja oppikirjailijoiden kannalta erityisen huolestuttavaa oli muutosehdotuksen opetuskäyttöä koskevat esitykset. Esityksestä annettiin 220 lausuntoa ja palaute oli kriittistä. Yhdistys on tehnyt tekijänoikeuslain vaikuttamistyötä hyvässä yhteistyössä muiden tekijäjärjestöjen kanssa mm. tapaamalla päättäjiä.

Helmikuussa 2022 tiede- ja kulttuuriministeri esitteli uuden luonnoksen tekijänoikeuslain muuttamiseksi. Uudessa luonnoksessa oli huomioitu tietokirjailijoille keskeiset näkökohdat. Jatkovalmistelu oli jaettu kahteen osaan, ja ensimmäisessä vaiheessa lakiin esitettiin tehtäväksi vain ja ainoastaan DSM-direktiivin edellyttämät muutokset. Muu tekijänoikeuslain muutosesitys esitettiin jätettävän myöhempään vaiheeseen.

Tekijänoikeuslain muuttamista koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle huhtikuussa 2022. Asiaa käsiteltiin eduskunnan valiokunnissa koko syksyn ajan. Joulukuussa ministeriö antoi tekijänoikeuslain muuttamista koskevan täydentävän hallituksen esityksen, jossa ehdotettiin mm. muutosta opetuksen havainnollistamista koskevaan tekijänoikeuslain pykälään. Yhdistys antoi asiassa kirjallisen lausunnon yhdessä Suomen Kustannusyhdistyksen, Suomen tiedekustantajien liiton ja Suomen tiedetoimittajain liiton kanssa.

Tekijänoikeuslain osittaisuudistus hyväksyttiin eduskunnassa 27.2.2023, presidentti vahvisti lain 3.3.2023 ja laki tuli voimaan 3.4.2023. Opetustoiminnan osalta laki hyväksyttiin täydentävän hallituksen esityksen mukaisena. Säännöksen tullessa voimaan on tärkeää huomata, että suurin osa kirjallisten teosten opetuskäytöstä tapahtuu sopimussenssien perusteella, joten muutoksella ei pitäisi olla merkittävää vaikutusta tekijöiden taloudelliseen asemaan.

E-lainauskorvauksia koskeva lakimuutos etenee

Tiede- ja kulttuuriministerin asettama selvityshenkilö, Kristiina Harenko, teki selvityksen e-aineistojen kirjastokäytön korvaamisen järjestämisestä Suomessa. Selvitys luovutettiin ministerille 19.10.2022.

Selvityksessä esitettiin, että e-lainauskorvaus ulotettaisiin yleisten kirjastojen e-kirjojen ja e-äänikirjojen lainaukseen. Korkeakoulukirjastojen osalta tilanne ei selvityksen mukaan ole riittävän selkeä, ja lainauskorvauksen ehdotetaan tässä vaiheessa koskevan vain yleisiä kirjastoja. Yhdistys antoi helmikuussa 2023 lausunnon Harengon e-lainauskorvausta koskevasta selvityksestä, jossa korostimme sitä, että myös korkeakoulukirjastot on otettava e-lainauskorvauksen piiriin.

Harengon selvityksessä tekemän ehdotuksen mukaisesti lainauskorvausta maksetaan opetus- ja kulttuuriministerin päätöksellä yleisten kirjastojen e-lainauksista jo vuonna 2023.

Kirjailija-kääntäjäapurahalain uudistaminen ei edennyt eduskuntaan

Kirjailija-kääntäjäapurahalain uudistaminen on päättynyt ratkaisemattomiin haasteisiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä käynnistyi vuonna 2019 työryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella kirjailija-kääntäjäapurahalain uudistamista. Työryhmässä oli mukana yhdistyksen toiminnanjohtaja. Työryhmä ei esittänyt muutosta apurahojen nykyiseen jakosuhteeseen, jonka mukaan tietokirjallisuus saa vain 10 % apurahoista, ja tämän vuoksi yhdistys jätti eriävän mielipiteen koko työryhmän esityksestä.

Työryhmän esitys oli lausuntokierroksella keväällä 2020, minkä jälkeen ministeriö siirsi esityksen jatkovalmisteluun. Lakiesitys oli tarkoitus viedä eduskuntakäsittelyyn syksyllä 2022. Ministeriö teki syksyllä 2022 päätöksen siitä, että ratkaisemattomien haasteiden – kuten juuri tietokirjailijoiden määrärahatason – takia lakihanketta ei viedä tällä hallituskaudella eteenpäin. Toiveissa olisi, että uusi lakihanke saataisiin käynnistettyä tulevaisuudessa.

Oppikirjailijat faktahommissa -podcast

Yhdistyksen Faktahommissa podcast sai jatkoa syksyllä 2022 julkaistun Oppikirjailijat Faktahommissa -podcastin myötä. Oppikirjailijat faktahommissa -podcastissa tavataan oppikirjailijoita ja keskustellaan oppimisen ajankohtaisista ilmiöistä. Podcastin jaksoissa keskustellaan mm. siitä, pitääkö digioppijan ruutuajasta olla huolissaan ja siitä, kuka päättää oppimateriaalien sisällöstä sekä miltä suomalaiset oppimateriaalit näyttävät kansainvälisesti.

Podcastin juontaa Baba Lybeck. Jaksojen vieraina on oppikirjailijoita ja opetusalan ammattilaisia. Podcast tehtiin yhteistyössä Suomen Podcastmedian kanssa. Podcastia jaettiin laajalla jakelulla eri podcast-alustoille kuten Spotifyihin.

Yhdistyksen tavoitteet hallituskaudelle 2023–2027

Hallitus hyväksyi yhdistyksen tavoitteet hallituskaudelle 2023–2027 kokouksessaan 19.10.2022. Tavoitteet esiteltiin yhdistyksen syyskokouksessa ja ne ovat luettavissa tarkemmin yhdistyksen verkkosivuilta.

Suomen tietokirjailijat ry:n tavoitteet vaalikaudelle 2023–2027

1

Kirjailija-kääntäjäapurahalin uudistaminen ja määrärahan kaksinkertaistaminen

- Lisärahoituksella korjataan eri kirjallisuudenlajien epätasa-arvoinen ja perusteeton kohtelu pienentämättä kuitenkaan kaunokirjallisuuden euromääräistä tukea

2

Nostetaan lainauskorvaus takaisin pohjoismaiselle tasolle ja varmistetaan tekijöille teknologieneutraali lainauskorvaus

- Korotetaan lainauskorvauksen määräraha vastaamaan muiden Pohjoismaiden tasoa
- Lainauskorvaus myös e-kirjoista ja e-äänikirjoista

3

Edistetään lukevaa elämäntapaa: houkutteellaan lukuharrastuksen pariin ja pidetään kirja-ala ja kirjastot elinvoimaisina

- Mahdollistetaan kirjojen ostaminen virkistys- ja kulttuurisetelillä
- Lasketaan kirjallisuuden arvonlisävero nolnaan
- Turvataan laaja kirjastoverkko sekä riittävät määrärahat aineistohankintoihin

4

Laaditaan kirjallisuuspoliittinen ohjelma, jotta kirjallisuus tulee näkyviin kulttuurin tukirakenteista keskusteltaessa ja päätettäessä

5

Nostetaan kulttuuribudjetti prosenttiin ja kohdistetaan tukea lisää myös suomalaiselle kirjallisuudelle

6. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N TOIMINTA VUONNA 2022

Vaikuttamistyö ja edunvalvonta

Yhdistys tekee monenlaista vaikuttamistyötä tietokirjailijoille tärkeissä kulttuuripoliittisissa asioissa mm. antamalla lausuntoja ja tapaamalla säännöllisesti virkamiehiä sekä päättäjiä. Vaikuttamistyötä tehdään myös yhdessä muiden järjestöjen, kuten tekijänoikeusjärjestö Sanaston ja tekijänoikeusjärjestö Kopioston, kanssa.

Vuonna 2022 annoimme kuusi lausuntoa. Lausunnot ovat luettavissa yhdistyksen verkkosivuilla.

- 1.2.2022 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annetun direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi
- 11.2.2022 Lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksesta hallituksen esitykseksi laiksi Saavutettavuuskirjasto Celiasta
- 18.3.2022 Lausunto Avoimien oppimis- ja opetuskäytäntöjen osalinjauksista sekä Kokooma- ja yksittäisteosten avoimen saatavuuden linjausluonnoksista
- 19.5.2022 Lausunto sivistysvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 43/2022 vp)
- 7.11.2022 Lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportista
- 14.12.2022 Lausunto sivistysvaliokunnalle tekijänoikeuslain uudistuksesta (HE 42/2022 14 a §)

Yhdistys hyödyntää viestintää nostamalla ajankohtaisia asioita esille mediatiedotuksen lisäksi yhdistyksen somekanavissa, Faktahommissa-blogissa ja Faktahommissa-podcastissa, jonka uuden kauden *Oppikirjailijat faktahommissa* jaksot julkaistiin lokakuussa 2022. Lisäksi julkaisimme uutiskirjeitä sidosryhmille ja opettajille.

Lisäämme tietoisuutta tietokirjallisuuden ajankohtaisista kysymyksistä ja tietokirjailijoille tärkeistä asioista myös kouluttamalla eri tahoja. Vuonna 2022 olemme antaneet koulutusta mm. kirjakauppojen työntekijöille sekä Helsingin yliopiston opiskelijoille ja tutkijoille.

Kustannussopimus- ja tekijänoikeuskysymyksissä jäseniä neuvoo yhdistyksen juristi. Vuonna 2022 yhdistyksen juristi antoi neuvoja mm. kustannussopimuksista, taloudellisten ja moraalisten oikeuksien suojaamisesta, sopimusten purkamisesta ja

tekijänoikeuksien palautumisesta, lähteiden ja sitaattien hyvän tavan mukaisesta käytöstä sekä tekijänoikeusloukkauksista.

Yhdistyksen verkkosivuilta löytyy yhdistyksen laatima kustannussopimussuositus. Suosituksen lisäksi yhdistys on sopinut kustantamisen hyvistä käytännöistä yhdessä Suomen Kirjailijaliiton ja Suomen Kustannusyhdistyksen kanssa. Mukana on myös muistilista kustannussopimusneuvotteluihin.

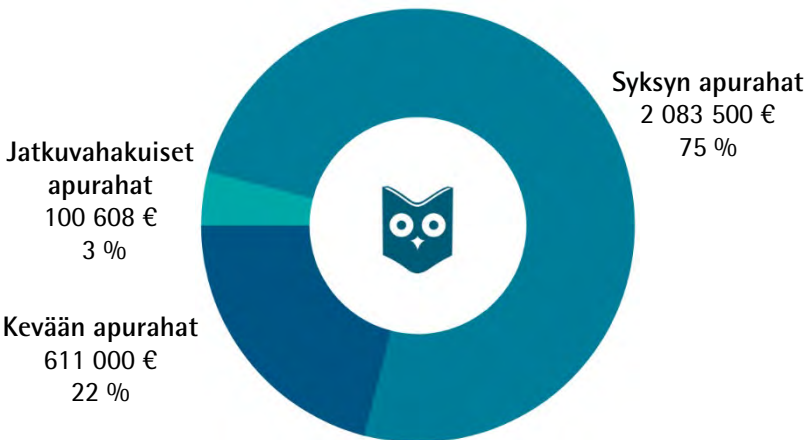
Vuonna 2022 yhdistys antoi suosituksen lähdeviittauksista ja toisten tekstien käyttämisestä. Yhdistys antoi myös ohjeen tilanteeseen, jossa herää epäily, että omia teoksia on plagioitu. Ohjeet ovat luettavissa yhdistyksen verkkosivuilla.

Apurahat

Yhdistys myönsi apurahoja luovaan tietokirjalliseen työskentelyyn vuoden 2022 aikana kahdesti. Maaliskuussa olivat haettavina apurahat puolivuotiseen työskentelyyn sekä lasten ja nuorten tietokirjojen, esikoistietokirjojen ja tietokirjakritiikkien kirjoittamiseen. Syyskuussa olivat haussa apurahat luovaan tietokirjalliseen työskentelyyn. Apurahoja laitehankintaa, kirjahankkeeseen liittyvää matkaa ja koulutusta varten oli mahdollista hakea ympäri vuoden.

Apurahojen hakijoita oli kaikkiaan 1 681. Apurahoja myönnettiin 869 hakijalle yhteensä lähes 2,8 miljoonaa euroa.

Apurahat rahoitetaan Kopioston keräämillä tekijänoikeuskorvauksilla.

Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö

Yhdistys oli vuonna 2022 mukana useissa kirja-alan elimissä ja yhteistyöorganisaatioissa. Alla olevien lisäksi yhdistys osallistui useiden yhdistysten ja järjestöjen toimintaan.

Marraskuussa 2022 yhdistys järjesti pohjoismaisten tietokirjailijajärjestöjen tapaamisen. Kaksipäiväiseen tapaamiseen osallistui edustajia Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Färsaarten tietokirjailijajärjestöistä. Lisäksi mukana oli yhdistyksen hallituksen ja toimiston edustajia.

Kotimaisia yhteistyöorganisaatioita

- Kopiosto
- Sanasto
- Kirjallisuuden tekijäjärjestöjen yhteistyöfoorumi
- Suomen Kustannusyhdistys
 - Lukukeskus
- Tieteellisten seurain valtuuskunta
 - Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta
 - Lauri Jäntin säätiö

Kansainväliset yhteistyöorganisaatiot

- International Authors Forum IAF
- European Writers' Council EWC
- Kirjailijoiden ja kääntäjien neuvosto NFÖR
- Baltic Writers' Council BWC

Toimiston edustus eri työryhmissä

- Edustus Kopioston valokopiointijaostossa, työ- ja neuvotteluryhmissä, sekä vaalivaliokunnassa
- Tekijänoikeusasioden neuvottelukunta
 - FILLn tietokirjaviennin työryhmä
- PENin tietokirjoittajien ja tutkijoiden komitea
 - Turun Kirjamessujen ohjelματοimikunta
 - Vanhan kirjallisuuden päivien ohjelmatyöryhmä

Hallitusyhteistyö

Yhdistyksen toimistosta on edustaja Kopioston, Sanaston ja Lukukeskuksen hallituksessa.

Palkinnot

Palkintolautakunta päätti Warelius-palkinnon ja Tietopöllö-palkinnon saajat. Hallitus päätti Tietokirjailijapalkintojen ja Oppikirjailijapalkintojen saajat.

- **Warelius-palkinnot** (à 12 000 euroa) saivat Osmo Kontula ja Paul Westlake.
- **Tietopöllö-palkinnon** (8 000 euroa) sai Jukka Laajarinne.
- **Oppikirjailijapalkinnot** (à 8 000 euroa) saivat Kaija Häkkinen, Katriina Rapatti ja Simo Veistola.
- **Tietokirjailijapalkinnot** (à 8 000 euroa) saivat Marja Jylhä, Juha Laaksonen, Juri Nummelin, Osmo Pekonen (k. 12.10.2022) ja Pirjo Saarnia.

Ylhäällä vasemmalta Oppikirjailijapalkitut Kaija Häkkinen, Katriina Rapatti ja Simo Veistola. Keskellä Tietokirjailijapalkitut Juha Laaksonen, Pirjo Saarnia, Juri Nummelin ja Marja Jylhä. Alhaalla vasemmalta Tietopöllö-palkittu Jukka Laajarinne, sekä Warelius-palkitut Osmo Kontula ja Paul Westlake.

Lisäksi yhdistys osallistui mm. seuraavien tietokirjapalkintojen rahoitukseen:

- **Tietokirjallisuuden Finlandia-palkinto.** Suomen Kirjasäätiön hallinnoima palkinto rahoitetaan tietokirjallisuuden kopiointikorvauksista. Palkinnon suuruus on 30 000 euroa, josta tekijäpuolen osuus on puolet.
- **J. A. Hollon palkinto** on Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton jakama palkinto, jonka suuruus on 10 000 euroa. Palkinto rahoitetaan tietokirjallisuuden kopiointikorvauksista.

Messut ja tietokirjatapahtumat

Kuvassa ylhäällä vasemmalta Tietokirjavienti-webinaarin esiintyjät Urpu Strellman ja Ari Turunen, kuhinaa Helsingin Kirjamessujen osastolla ja Tieteiden yön Tiedekirjaraati. Alhaalla vasemmalta Tietokirjaraati Tampereen Kirjafestareilla, tietokirjailijoita faktahommissa messuosastollamme ja Tietokirjaraati Jyväskylän Kirjamessuilla.

Olimme mukana useissa kirjallisuustapahtumissa, joihin tuotimme tietokirjallista ohjelmaa:

- Tieteiden yö Rosebud Sivullisessa (live ja striimaus) 20.1.2022
- Vanhan kirjallisuuden päivät Sastamalassa 1.–2.7.2022
- Tietokirjapäivä Volter Kilpi Kustavissa -kirjallisuusviikolla 15.7.2022
- Runokuu 26.8.2022

- Turun Kirjamessut 30.9.-2.10.2022
- Helsingin Kirjamessut ja Suunnista kirjaan –tapahtuma 27.–30.10.2022
- Jyväskylän Kirjamessut 25.-27.11.2022
- Tampereen Kirjamessut 3.-4.12.2022

Lisäksi yhdistys on mukana useissa pienemmissä kirjallisuustapahtumissa eri puolilla Suomea.

Yhdistyksellä oli toista kertaa pitkään aikaan oma osasto Helsingin Kirjamessuilla. Messuosastoilla jaoimme yhdistyksen lukuvinkkikatalogeja ja Faktahommista-kasseja. Osastoilla oli myös mahdollista osallistua tietovisaan. Jäsenille osastoilla oli lisäksi kahvitarjoilu ja juristin päivystys. Osastoilla kävi runsaasti ihmisiä tutustumaan yhdistyksen toimintaan ja tietokirjallisuuden moninaisuuteen.

Kesäpäivä pidettiin uudistettuna koronatauton jälkeen Sastamalassa 30.6.2022. Kesäpäivän järjestäminen siirtyi osaksi aluetoimintaa, ja järjestelyjen vetovastuu oli Pirkanmaan aluevastaavalla. Tapahtuma oli kuitenkin avoin kaikille yhdistyksen jäsenille. Osallistujille oli tarjolla bussikuljetus Tampereelta Sastamalaan. Kesäpäivään osallistui 96 jäsentä.

Järjestimme ensimmäisen kerran uusien jäsenten illan verkossa keväällä ja syksyllä. Illoissa kerrottiin yhdistyksen toiminnasta, ja uudet jäsenet saivat esittäytyä ja verkostoitua.

Yhdistys järjesti myös tapaamisen lasten ja nuorten tietokirjailijoille. Tapaamisessa lapsille ja nuorille kirjoittaville tietokirjailijoille tarjottiin mahdollisuus verkostoitua ja vahvistaa yhteisöään.

Koulutus

Vuonna 2022 pidettiin 12 webinaaria, joista yhdeksän oli yhdistyksen jäsenille ja kolme kaikille avoimia. Kaiken kaikkiaan webinaareihin ilmoittautui 1 505 henkilöä. Suosituimpaan webinaariin narratiivisista tietokirjoista ilmoittautui 344 henkilöä.

Uusina koulutuksina jäsenille aloitimme Kustantajavartit sekä Kirjoitustreffit verkossa. Kustantajavarteissa tietokirjakustantamot esittelevät toimintaansa ja osallistujilla on mahdollisuus esittää kustantamon edustajalle kysymyksiä. Kirjoitustreffeillä edistetään omaa kirjoitusprojektia. Molemmat ovat saaneet hyvää palautetta, joten näitä päätettiin jatkaa.

Vuonna 2022 pidettiin myös Tietokirjailijan kurssin kaksi lähikoulutusviikonloppua.

Suomen arvostelijain liiton kanssa järjestettiin työpajat tietokirjakritiikin kirjoittamisesta jatkona edellisvuoden tietokirjakritiikkiseminaarille.

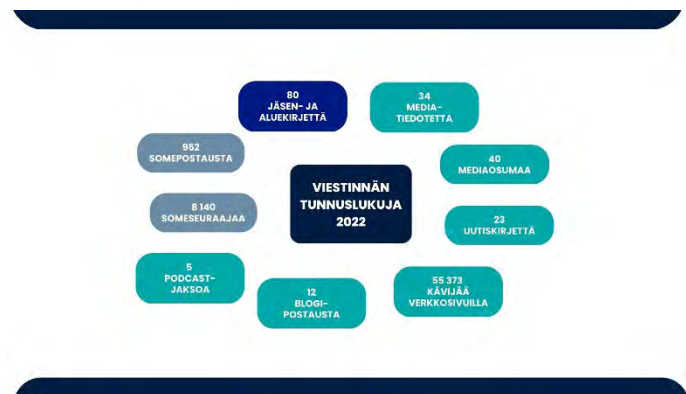
Vuoden 2022 webinaarit:

- Tietokirjan joukkorahoitus
- Tietokirjailijan neuvottelutaidot
- Apurahainfo: puolivuotiset apurahat
- Apurahainfo: esikoistietokirjojen apurahat
- Narratiiviset tietokirjat
- Tietokirja omakustanteena
- Tietokirjailijan työhyvinvointi
- Kirjoittajan blokki
- Kustantajavartti: Gaudeamus
- Miten kiteytät kirjaideasi?
- Kustantajavartti: Otava
- Tietokirja maailmalle

Viestintä

Yhdistys viestii jäsenilleen sähköisellä jäsenkirjeellä ja kaksi kertaa vuodessa lähetettävällä painetulla jäsentiedotteella. Medialle, yhteistyötahoille ja sidosryhmien edustajille tiedotettiin aktiivisesti yhdistyksen myöntämistä palkinnoista ja apurahoista sekä yhdistyksen järjestämistä tapahtumista, webinaareista, podcastista ja muista ajankohtaisista asioista. Ajankohtaisista asioista tiedotettiin myös verkkosivujen ja sosiaalisen median kautta. Vuonna 2022 yhdistyksellä oli ensimmäistä kertaa viestintäharjoittelija. Harjoittelija oli apuna erityisesti yhdistyksen tapahtumien järjestämisessä.

Yhdistyksellä on julkinen Facebook-sivu ja vain jäsenille tarkoitettu Tietokirjailijat Facebookissa -ryhmä. Lisäksi yhdistyksellä on Twitter-tili, Instagram-tili ja LinkedIn-tili. Yhdistys lisäsi aktiivisuuttaan sosiaalisessa mediassa käyttämällä jonkin verran maksettua näkyvyyttä, julkaisemalla aiempaa enemmän tarinoita ja lisäämällä toimintaa erityisesti Instagramissa ja LinkedInissä. Sosiaalisen median julkaisuja tehtiin

yhteensä 952 kappaletta. Yhdistyksen seuraajien määrä kasvoi kaikissa sosiaalisen median kanavissa. Yhdistyksen Faktahommista-blogia jatkettiin vuonna 2022. Blogissa ilmestyi 12 kirjoitusta vuonna 2022, ja ne saivat runsaasti jakoja somekanavissa.

Yhdistys sai 40 mainintaa mediassa, kuten Helsingin Sanomissa, Ylellä, Turun Sanomissa, Aamulehdessä, Maaseudun Tulevaisuudessa sekä useissa paikallislehdissä. Medianäkyvyyttä saatiin erityisesti yhdistyksen myöntämien apurahojen ja palkintojen myötä, lisäksi mediaosumissa näkyivät esimerkiksi tietokirjailijavierailut ja eri tapahtumat.

Kevään stipendiaatit Raaseporin, Hangon ja Inkoon kouluissa

Turkulainen Juri Nummelin on kolunnut pöyriä komerolta ja unohdettuja...

Lastenkirjallisuus | Lastenkirjailija Jukka Laajarinne sai Tietopöytä-palkinnon

Kolme nokialaista sai 13 000 euroa apurahaa tietokirjojen kirjoittamiseen

Mielipide | Lukijan mielipide

Suomalainen tietokirjallisuus ei ole kriisissä

Tietokirjallisuuden myynti kasvoi viime vuonna vuoteen 2020 verrattuna lähes kahdeksalla prosentilla.

21.6.2022 2:00

Tampereen yliopiston professori Marja Jylhä sai vuoden tietokirjailijapalkinnon

Aamulehti 29.10.2022

Julkaisut

Yhdistys julkaisi uuden *Tietokirjoja kouluun! Lukuvinkejä yläkouluun* ja toiselle asteelle tietokirjakatalogin syksyllä 2022. Katalogin kokosivat Veera Saarinen ja Johanna Ylander ja Anne Mäntynen, joka on kirjoittanut katalogin esipuheen. Katalogi on sarjassaan neljäs yläkouluun ja toiselle asteelle suunnattu tietokirjallisuusvihkonen.

Katalogi oli jaossa painettuna versiona ja lisäksi verkkoversiona yhdistyksen kotisivuilla. Kirjastojen ja koulujen oli mahdollista tilata molempien katalogien painettua versiota, ja katalogeja postitettiin kirjastoille ja kouluihin eri puolille Suomea. Katalogia jaettiin myös esimerkiksi kirjamesseilla.

Tietokirjailijavierailut

"Kirjailija osasi esitellä asiantuntemustaan hyvin. Esitys oli mielenkiintoinen ja luokassa käytiin vilkasta keskustelua. Kirjailija teetti opiskelijoilla pari kirjoitusharjoitusta, jotka otettiin innolla vastaan. Vierailu oli kaikille erittäin antoisa ja sillä on selvästi pitkäkestoinen vaikutus."

(Palaute opettajalta)

vierailevan tietokirjailijan teosta tutustuttavaksi etukäteen.

Kirjastovierailut

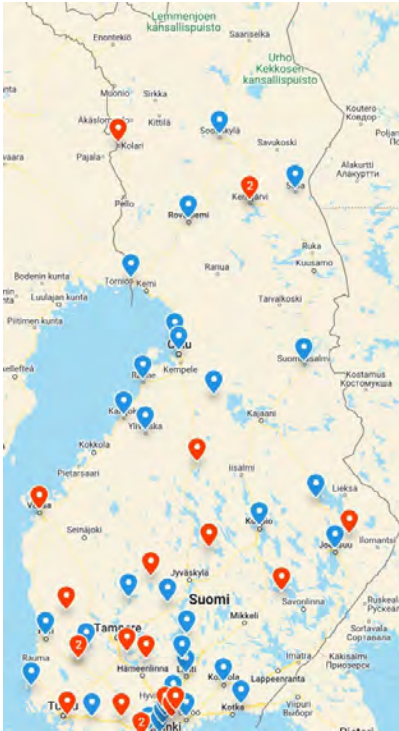
Yhdistys järjesti 20 lasten ja nuorten tietokirjailijoiden vierailua kirjastoihin Lasten ja nuorten tietokirjapäivänä 9.9.2022. Kirjastovierailuja oli ympäri Suomea, ja ne tavoittivat laajasti peruskoululaisia.

"Neloluokkalaiset pääsivät keskustelemaan tietokirjailijan kanssa sekä luomaan itse tietokirjan sivua valitsemastaan aiheesta. Kirjailijan kysyessä luokalta haaveammatteja, löytyi joukosta näyttelijää, journalistia, urheiluselostajaa sekä peräti viisi jalkapalloilijaa."

(ote paikallislehden jutusta kirjastovierailulta)

Suomen tietokirjailijat ry rahoitti kevään ja syksyn 2022 aikana yhteensä 40 tietokirjailijavierailua toisen asteen oppilaitoksiin eri puolille Suomea. Suurin osa vierailuista järjestettiin paikan päällä oppilaitoksissa. Etäyhteydet antavat uudenlaisia mahdollisuuksia, vuonna 2022 kouluvierailulla oli mm. etänä mukana suomalainen tietokirjailija kotoaan Kiinasta asti.

Vierailukohteiksi valituille oppilaitoksille lähetettiin Lauri Jäntin säätiön taloudellisella tuella viisi

Tietokirjailijavierailut 2022 kartalla

Sininen väri: vierailut toisen asteen oppilaitoksiin.

Punainen väri: vierailut kirjastoihin.

Tietokirjastipendit

Keväällä 2022 jaettiin 100 tietokirjastipendiä. Stipendit olivat sadan euron arvoisia lahjakortteja kirjakauppaan, ja ne jaettiin koulujen kevätjuhlassa opettajien tekemien esitysten perusteella. Saajina olivat peruskoulun päättöluokan oppilaat ja toisen asteen opiskelijat. Stipendit jaetaan yhteistyössä Lauri Jäntin säätiön kanssa.

Tietokirjojen lukeminen on lisännyt oppilaan osaamista ja ymmärrystä historian ja yhteiskuntaopin eri teemoista ja tarjonnut vahvan mallin hyvään analyttiseen akateemiseen kirjoittamiseen. Lukuharrastus on myös tuonut oppilaalle teoreettisia työvälineitä omien ajatusten ja näkemysten pohdiskeluun.

(Tietokirjastipendiä hakenut opettaja kuvailee tietokirjojen lukemisen merkitystä oppilaalle.)

Jäsenet

Yhdistykseen hyväksyttiin vuoden 2022 aikana 172 uutta jäsentä. Vuoden lopussa jäsenmäärä oli 3 244. Seniorijäseniä oli 564. Kunniajäseniä yhdistyksellä on 13.

Hallinto ja henkilöstö

Yhdistyksen kokoukset

Kevätkokous pidettiin 14.5.2022 Hotelli Almassa Seinäjoella sekä etäyhteyksin. Kokoukseen osallistui paikan päällä 39 jäsentä ja etänä 10 jäsentä. Yhdistyksen syyskokous pidettiin 19.11.2022 Tieteiden talossa Helsingissä sekä etäyhteyksin. Kokoukseen osallistui paikan päällä 88 jäsentä ja etänä 19 jäsentä. Molemmissa kokouksissa sekä etäosallistujien että läsnäolijoiden oli mahdollista esittää puheen- vuoroja ja äänestää.

Syyskokouksessa yhdistykselle valittiin uudet hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle. Ehdokkaita hallituksen jäseniksi oli 6 henkilöä, joista jatkokaudelle valittiin Mervi Holopainen ja Elina Kahla sekä hallituksen uudeksi jäseneksi Markus Hotakainen. Syyskokouksessa esiteltiin myös yhdistyksen strategia.

Hallitus ja valiokunnat

Yhdistystä johtaa kymmenhenkinen hallitus. Puheenjohtajana toimi Timo Tossavainen ja varapuheenjohtajana Anne Mäntynen. Hallituksen muut jäsenet vuonna 2022 olivat Mervi Holopainen, Elina Kahla, Riitta Korhonen, Päivi Kosonen, Petri Laukka, Kai Myrberg, Rainer Oesch ja Annamari Saure.

Hallituksen apuna toimivat työvaliokunta ja talousvaliokunta. Toimikunnilla on tärkeä asema yhdistyksen toiminnassa. Jatkuvasti käynnissä olevia toimikuntia ovat aluetoimikunta, apurahatoimikunta ja palkintolautakunta. Lisäksi erilaisia työryhmiä käynnistetään tarpeen mukaan. Sääntöjen mukaisesti yhdistyksellä on myös hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten valintaa valmisteleva vaalivaliokunta.

Yhdistys toimii valtakunnallisesti. 13 aluevastaavaa järjestävät tilaisuuksia eri puolilla Suomea yhdessä toimiston kanssa. Vuonna 2022 pidettiin lähes 50 aluetilaisuutta, joihin osallistui yli 900 jäsentä. Lisäksi alueilla järjestettiin yleisölle avoimia tilaisuuksia.

Aluevastaavat muodostavat yhdistyksen aluetoimikunnan, johon kuuluivat vuonna 2022 puheenjohtajana Riitta Suominen (Pirkanmaa), Aki Hietala/Teuvo V. Riikonen (Etelä-Savo), Maria Lassila-Merisalo (Kanta-Häme), Anu Mustonen (Keski-Suomi), Ilkka Mäkelä (Etelä- ja Keski-Pohjanmaa), Viljami Puustinen (Uusimaa), Riitta Raatikainen (Pohjois-Savo), Päivi Rantala (Lappi), Lassi Saressalo (Lounais-Suomi), Annamari Saure (Päijät-Häme), Ulla-Maija Sievinen (Kaakonkulma), Marja Simola (Pohjois-Karjala) ja Katariina Vuori (Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu).

Toimisto

- Sanna Haanpää, toiminnanjohtaja
- Marianne Kuukka, järjestösihteeri
- Eveliina Laurila, tiedottaja
- Heidi Mäki, tapahtumatuottaja
- Mikko Niemelä, juristi
- Anne Rutanen, viestintäpäällikkö

Yhdistyksen toimisto 2022

Yhdistyksessä työskenteli syksyllä 2022 myös korkeakouluharjoittelija lida Lankoski.

Henkilökunta työskenteli joustavasti niin etäkuin lähityönä.

Yhdistyksen toimisto sijaitsee osoitteessa Hieta-
lahdenranta 15 A 8 1180 Helsinki.

Tilintarkastaja ja toiminnantarkastaja

Yhdistyksen tilintarkastaja oli KHT Arto Sopenen (varalla KHT Tero Paukku) ja toiminnantarkastaja Seppo Kinkki (varalla Karo Hämäläinen).

Yhdistyksen kirjanpitoa hoitaa Aallon Tilitoimisto Oy.

Suomen tietokirjailijat ry
Hietalahdenranta 15 A 8, 00180 Helsinki
p. 09 4542 250
toimisto@suomentietokirjailijat.fi
www.suomentietokirjailijat.fi

